

تشریح ماده ۱ قانون مالیات‌های مستقیم به زبان ساده

متن قانونی

ماده ۱ قانون مالیات‌های مستقیم می‌گوید:
اشخاص زیر مشمول پرداخت مالیات نسبت به درآمدهای تحصیل‌شده در ایران یا از ایران هستند:

۱. کلیه اشخاص حقیقی ایرانی مقیم ایران، نسبت به کل درآمدهایی که در ایران یا خارج از ایران به دست می‌آورند.
۲. کلیه اشخاص حقیقی ایرانی مقیم خارج از ایران، نسبت به درآمدهایی که در ایران به دست می‌آورند.
۳. کلیه اشخاص حقوقی ایرانی (شرکت‌ها و مؤسسات)، نسبت به کل درآمدهایی که در ایران یا خارج از ایران تحصیل می‌کنند.
۴. کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی غیرایرانی، نسبت به درآمدهایی که در ایران به دست می‌آورند و همچنین بابت حق امتیاز، آموزش و خدمات فنی یا فروش فیلم و مانند آن از ایران درآمد کسب می‌کنند.

توضیح ساده و قابل فهم

این ماده مشخص می‌کند چه کسانی اصولاً باید مالیات بدهند:

۱. ایرانیان مقیم داخل کشور (افراد):

همه درآمدهای مشمول مالیات است، چه در ایران باشد چه در خارج.

👉 مثال: یک استاد دانشگاه ایرانی در تهران که از یک ناشر خارجی حق التألیف می‌گیرد.

- **ایرانیان مقیم خارج از کشور (افراد):**
فقط بابت درآمدی که از ایران دارند باید مالیات بدهند.
👉 مثال: یک ایرانی مقیم کانادا که آپارتمان خود را در تهران اجاره داده است.
- **شرکت‌ها و مؤسسات ایرانی (اشخاص حقوقی):**
چه از فعالیت در داخل کشور و چه در خارج سود ببرند، موظف به پرداخت مالیات در ایران هستند.
👉 مثال: شرکت ایرانی پیمانکاری که در عراق پروژه عمرانی دارد.
- **اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی:**
فقط بابت درآمدی که از ایران دارند باید مالیات بپردازند.
👉 مثال: یک شرکت خارجی که خدمات فنی در ایران ارائه داده یا یک خواننده خارجی که در ایران کنسرت برگزار کرده است.

جدول خلاصه شمول مالیات

مثال	درآمد مشمول مالیات	وضعیت اقامت/ثبت	دسته اشخاص
پزشک در تهران با درآمد خارج	همه درآمدها (ایران + خارج)	مقیم ایران	افراد ایرانی
ایرانی مقیم آلمان با اجاره ملک در تهران	فقط درآمد ایران	مقیم خارج	افراد ایرانی
شرکت ایرانی با پروژه خارج کشور	همه درآمدها (ایران + خارج)	ثبت شده در ایران	شرکت های ایرانی
شرکت خارجی با خدمات در ایران	فقط درآمد ایران	غیر ایرانی	اشخاص خارجی

نکات مهم بخشنامه ای و آیین نامه ای

1. ملاک مقیم بودن افراد حقیقی:
  - داشتن محل سکونت اصلی در ایران یا حضور بیش از ۱۸۳ روز در سال در کشور.
2. ملاک مقیم بودن اشخاص حقوقی:
  - محل ثبت قانونی یا محل اداره امور شرکت در ایران.
3. درآمد خارجی مقیمان ایران:
  - مشمول مالیات در ایران است. اما اگر با کشور مقابل قرارداد اجتناب از اخذ مالیات مضاعف داشته باشیم، مالیات طبق قرارداد بین دو کشور تعیین می شود.
4. اتباع و شرکت های خارجی:
  - اگر از ایران درآمدی داشته باشند (مثل خدمات فنی، حق امتیاز یا فروش فیلم)، حتی بدون حضور در ایران، باید مالیات بدهند.

👉 نتیجه نهایی:

ماده ۱ مرز کلی مشمولان مالیات در ایران را مشخص می‌کند. به زبان ساده:

هر کس یا هر شرکتی اگر از ایران درآمدی داشته باشد، مشمول مالیات است؛ و اگر ایرانی مقیم ایران باشد، حتی درآمدهای خارج کشورش هم مشمول مالیات می‌شود.

📘 متن ماده ۱ قانون مالیات‌های مستقیم

ماده ۱ قانون مالیات‌های مستقیم به شرح زیر است:

«اشخاص زیر نسبت به تمام درآمدهایی که در ایران تحصیل می‌کنند یا از ایران به دست می‌آورند، مشمول پرداخت مالیات هستند:

۱. کلیه اشخاص حقیقی ایرانی مقیم ایران، نسبت به کل درآمدهایی که در ایران یا خارج از ایران به دست می‌آورند.

۲. کلیه اشخاص حقیقی ایرانی مقیم خارج از ایران، نسبت به کل درآمدهایی که در ایران به دست می‌آورند.

۳. کلیه اشخاص حقوقی ایرانی نسبت به کل درآمدهایی که در ایران یا خارج از ایران به دست می‌آورند.

۴. کلیه اشخاص غیرایرانی نسبت به درآمدهایی که در ایران به دست می‌آورند و همچنین بابت واگذاری امتیازات یا سایر حقوق و دادن تعلیمات

و کمک‌های فنی و یا واگذاری فیلم‌های سینمایی از ایران درآمد کسب می‌کنند».

آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های مرتبط با ماده ۱

۱. آیین‌نامه اجرایی تبصره ۲ ماده ۱

موضوع: نحوه رسیدگی، ارزیابی اموال و دارایی‌ها و صدور گواهی توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی.

محتوا: این آیین‌نامه به‌منظور تعیین چگونگی ارزیابی و رسیدگی به اموال و دارایی‌های اشخاص برای تعیین میزان مالیات وضع شده است.

منبع: آیین‌نامه اجرایی تبصره ۲ ماده ۱

۲. بخشنامه اصلاحی ماده ۱ ضوابط اجرایی تبصره ۱ ماده ۱۸۶

موضوع: اصلاح ماده ۱ ضوابط اجرایی تبصره ۱ ماده ۱۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم.

محتوا: این بخشنامه به‌منظور اصلاح و به‌روزرسانی ضوابط اجرایی مربوط به تسهیلات اعطایی به اشخاص حقیقی و حقوقی صادر شده است.

منبع: بخشنامه اصلاحی ماده ۱ ضوابط اجرایی تبصره ۱ ماده ۱۸۶

۳. بخشنامه بانک مرکزی در خصوص اصلاح ماده ۱ ضوابط اجرایی تبصره ۱ ماده ۱۸۶

موضوع: اصلاح ماده ۱ ضوابط اجرایی تبصره ۱ ماده ۱۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم.

محتوا: این بخشنامه به منظور هماهنگی بین بانک مرکزی و سازمان امور مالیاتی کشور در خصوص تسهیلات اعطایی به اشخاص حقیقی و حقوقی صادر شده است.

منبع: بخشنامه بانک مرکزی در خصوص اصلاح ماده ۱ ضوابط اجرایی تبصره ۱ ماده ۱۸۶

 مواد مرتبط با ماده ۱ قانون مالیات‌های مستقیم

ماده ۲

موضوع: معافیت‌های مالیاتی.

محتوا: این ماده به تعیین اشخاص و درآمدهایی که از پرداخت مالیات معاف هستند، پرداخته است.

منبع: ماده ۲ قانون مالیات‌های مستقیم

ماده ۱۰۱

موضوع: معافیت مالیاتی برای درآمدهای کم.

محتوا: این ماده به تعیین حداقل درآمد مشمول مالیات و معافیت‌های مربوطه پرداخته است.

منبع: ماده ۱۰۱ قانون مالیات‌های مستقیم

 جمع‌بندی

ماده ۱ قانون مالیات‌های مستقیم به‌طور کلی تعیین می‌کند که چه اشخاصی نسبت به درآمدهای خود مشمول پرداخت مالیات هستند. این ماده با توجه به اقامتگاه و نوع درآمد، دامنه شمول مالیات را مشخص می‌کند. آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های مرتبط با این ماده، جزئیات اجرایی و نحوه رسیدگی به مالیات‌ها را تعیین می‌کنند تا فرآیند مالیاتی به‌صورت شفاف و منظم انجام شود.
